27,746/A

BENEDICTI STÆCHELINI
MEDICI BASIL.

EPISTOLA
EUCHARISTICA

AD
ERUDITUM VIRUM
DOMINUM
DANIEL. HARTLEYUM
A. M. & S. R. L. S.

In qua traduntur quædam Obſervationes
circa ſtructuram & diſſolutionem Silicum &
Calculorum.

OVID. Met.

Cognita res uſu, de putri corpore paſſim
Florilegæ naſcuntur Apes; quæ more Parentum
Rura colunt, operique favent, in ſpemque laborant.

BASILEAE,
Excudebat JOHANNES CHRIST,
A. MDCCXLII.

HONORATISSIMO VIRO

DAVIDI HARTLEYO

MEDICO LONDINENSI

S. P. D.

BENEDICTUS STÆCHELINUS

MEDICUS BASILEENSIS.

NActus Epiſtolam Tuam, quam ad exteros Medicos de rebus graviſſimi momenti conſcribere voluiſti, ſtatim Autor fui Editori Verſionis Latinæ *Tractatûs de Alimentis Lithontripticis Auctore Hon. Viro Theophilo Lobb Illuſtri Socio Tuo & Collegâ*, ut eandem eidem annexam ſimul quam nitide ederet. Ratus utiliſſimam gratiſſimamque fore Publico talem de Morbo graviſſimo Collectionem, in qua & pars hujus Diætetica æque ac Medicamentoſa ſolide adeo, animoque, publicâ beneficentiâ candoreque abundante, pertractata una

contineretur. Non itaque, uti ſpero, ægre feres, ſi eôdem, quo tu animo eam primum conſcripſiſti in gratiam Medicorum exterorum, eôdem illa à me nunc denuô (absque licet Veniâ Tuâ) in Publicum producatur. Incenſus nobili facto hoc Tuô, quô incertos nos circa rumores de Lithontriptico Univerſali apud Vos invento,in Novellis & Diariis paſſim ſparſos, (de quorum quippe fide æque parum conſtabat, ac innumeræ farraginis Medicamentorum pro Lithontripticis nobis apud Materiæ Medicæ ſcriptores commendatorum) eruditâ, candida fideque tam Medicamentorum, quam vero etiam utendi iisdem modorum, cautelarum, ſucceſſuum bonorum, ſequiorumque in ægrotis quam plurimis, narratione, (qualem decet verum artis nobiliſſimæ Magiſtrum) nos reddere voluiſti certiores; ſtatui publico hoc ſcripto Tibi debitas ſimul propterea gratias referre, Tibique quædam ſimul exponere Experimenta, quæ per aliquot tempus (cum per otium licebat) inſtitui. Ea ſpe fretus, licet levia quidem ſint eadem, non ingrata Tibi tamen fore, tam propter humanitatem tuam, quâ omnes ad id faciendum invitaſti ultrò, quam vero etiam propter eam conſiderationem, quod in re adeo difficili Viris Perſpicaciſſimis leves quandoque Obſervatiunculæ, anſam majora inveniendi præbuerint. Agam vero paucis Tecum Vir. Hon. de modo, quo mihi diſſolutio Lapidum & Calculorum innotuerit. 2. de ſtructurâ Lapidum foſſilium molliorum atque vulgarium, Silices vocatorum à *Linnæo*. 3. de modis hos ſolvendi. 4. de Aqua fontis Baſileenſis eos diſſolvente. 5. de ſtructura

ſtura diverſorum Calculorum tam ex brutis deſumptorum, quam verò ex hominibus, eosque diſſolvendi modis variis in eodem & diverſis menſtruis, ſperans ſic fortè aliquid erui poſſe ad apta diſſolventia Calculos invenienda, inventa aptè applicanda, atque ad ſigna circa eorundem effectus firmius ſtabilienda. Licet enim Veſtrum Lithontripticum optimum quidem eſſe, Vobisque propterea non unô tantum nomine inventi gloriam deberi judicem, attamen haud puto, Vos ipſosmet in eâ verſari ſententiâ, illud & unicum, atque omnibus ſpeciebus Calculorum diſſolvendis, absque ullo habito reſpectu ſtructuræ eorundem eſſe aptiſſimum, nihilque ab ejus uſu læſionis oriri poſſe in diverſiſſimis, quæ ſimul adeſſe poſſunt cum Calculo, circumſtantiis, tam ratione habitus Corporis, quam vero etiam morborum variorum ſimul cum eo implicitorum.

§. 1. Ab aliquot jam annis in eam incidi opinionem Calculum diſſolvi poſſe, convictus partim Illuſtribus Inventis & Experimentis ſagaciſſimi *Halleſii* Veſtri, partim vero etiam ex iis, quæ circa foſſilia mihi quandoque oblata ſunt in Excurſionibus meis tam Plantarum quam Foſſilium cauſſa inſtitutis.

§. 2. Sæpe enim haud uno in loco ad ripas vel oſtia fluviorum rivulorumque Silices manifeſta arroſionis ſigna præ ſe ferentes inveni.

§. 3. Silices autem apud nos maximè obvii, de quibus hic loquor, aliquanto molliores ſunt, quam ut ignis facile ex iisdem excitetur. Conſtant partim, quoad ſuperficiem externam, venis cryſtalloſis vel Tartareis, quæ in intimam ſubſtantiam Silicis

(tanquam totidem plana cryſtalloſa ſe mutuo mira varietate diverſis ſub angulis interſecantia) penetrant, quandoque vero etiam reperiuntur lapides, in quibus interſectiones horum planorum Cryſtalloſorum elegantem obſervant regularitatem, ut Meridianos, Æquatores, Polaresque circulos Sphæræ armillaris aliquo modo imitari ſoleant. Partim quoque conſtant materiâ terreſtri, oleoſâ lutoſo-argillaceâ, quæ ad minima uſque cryſtalloſâ ambiri ſolet venâ, ita ut examinantibus tanquam glandulæ conglomeratæ appareant, dum ex majoribus interſectionibus cryſtalloſis majores lobi, ex his denuo interſectis minores, ſicque porro ad lobulos tandem Viſui haud apparentes formantur, donec tandem, ut ex ſequentibus videbis Experimentis, terminentur in ſimplicibus particulis globuloſis terreo-lutoſis & argillaceis. Hæc eſt illa materia, in qua proprie reſidet diverſus Silicum color, albus, ater, cinereus, ruber, cœruleus, flavus &c. In candidis Silicibus venæ cryſtalloſæ difficulter diſtinguuntur, niſi obſoletiore quodam candore, à parte candidiore lobulari. Quare quoad ſenſus ſilices vulgares nihil aliud ſunt, quam vero aggregatum minimorum lobulorum argillaceo-lutoſorum venis cryſtalloſis adhærentium. Delineavi TAB. I. Fig. 1. & 2. duos ſilices ad Experimenta inferius recenſenda mihi fortuito oblatos, quorum prior rubri erat hepaticique coloris, alter ex cinereo nigricantis. In 1. Figura A A deſignat unam faciem ſilicis, B B. vero alteram, c c c demonſtrat venas cryſtalloſas, in Figura vero 2. A A. A A exhibet duas facies oppoſitas Silicis è cinereo-nigricantis bbb &c. venas cryſtalloſas. §. 4.

§. 4. Silices tales Calculis, quotquot novi, haud parum duriores, vario modo exeſos, diverſis in locis reperi, copiâ & varietate immenſa. Iſta Varietas vix deſcribenda ad tria præcipua Capita hæc redigi poteſt; vel enim 1. Integrâ lobulari eroſa erat Tartarea vel Cryſtalloſa vel 2. eroſa erat pars lobularis terreo-lutoſa, integra & intacta manente cryſtalloſa, vel demum 3. eroſis omnino parte cryſtalloſa & lobulari, ſola remanſerat terrea leviſſima pars, ita ut præſente priſtina Silicis forma poroſiſſimus remaneret pumex. Trium horum generum Silicum eroſionis placet aliquot hic Exempla proferre; in TAB. II. Fig. 1. exhibetur Silex candidus ex Wieſæ ripis arenoſis AA. unâ tantum ejus facie, in hoc Venæ cryſtalloſæ b b b transverſales obſoletiore candore erant à lobulari diſtinguendæ & ſigna habebant incipientis in iiſdem arroſionis. Circa C C C foveæ aderant profundæ intra ſubſtantiam Silicis eroſæ, iſtæ foveæ repletæ erant ſubſtantia lobulari, quæ in figura D. microſcopio aucta exhibetur, abſente ab eroſione parte cryſtalloſa intermedia.

§. 5. Lobi autem terreo-lutoſi manifeſtius apparuerunt in Fig. 2. in qua AA. & BB. duas oppoſitas facies Silicis ſubflavi, lutoſi, valde levis & ad terream jam fere partem exeſi exhibent. In RRRR, R R R R R annotantur remanentiæ arroſarum venarum cryſtalloſarum, in SSSS &c. vero exſtant ſulci vacui ab iiſdem Venis jam ſublatis ob arroſionem, in facie vero BB adſunt a a a lobuli diſtincti partis lutoſo-terreæ. Talis vero lobulus exemptus exhibetur in CC Microſcopio auctus, qui iterum in d in

 plu-

plures alios lobulos Trapezios diviſus apparet, parte anguſtiore lobulorum verſus axin ſilicis directa, circa f. vero aderat pars eorum externa & latior, ſuperficiem Silicis conſtituens.

§. 6. In Figura tertia ejusdem Tabulæ ſecundæ exhibetur ſilex candidus una tantum facie, in quo Venæ cryſtalloſæ pallidiores, transverſim per ſilicem parallelo fere ductu protenſæ, eroſæ erant, ut deſignatur litera a a a a, hæ autem non tantum ſuperficietenus eroſæ erant, ſed in b b b inſignibus foraminibus per intimam Silicis ſubſtantiam canaliculorum modo, ab eroſione excavatæ erant, remanente parte lobulari transverſa in d, &c.

§. 7. Figura vero 4a. exhibet duas facies oppoſitas Silicis cinereo - terrei coloris, A nempe & B in quarum una (a a a a a) ſulci à cryſtalloſa Vena eroſa, in B. vero b b b b b iidem ſulci deſignantur, eorumque decurſus indigitatur. Ita vero ſimul minimi rami harum venarum deſtructi erant, ut Vitro objecta augente integer Silex foveolis & foſſulis viſum fugientibus ulterius diſtinctus appareret.

§. 8. Figurâ 5. exhibetur facies una lapidis cinereo-nigricantis, ex muro extracti Auſtrum ſpectante, in quâ a a Vena cryſtalloſa ex parte adhuc præſens aliquantum arroſa erat, ita ut ad proceritatem lobularis ſubſtantiæ uſque non extenderetur amplius, ſuperficies vero cætera lapidis undique foraminibus & ſulcis à parte cryſtalloſa exeſa relictis, inæqualis erat b b b.

§. 9. Tandem Figura 6. exhibet Silicem cinereo-nigricantem, ejusdem fere cum Fig. 4. ſubſtantiæ, in hoc d d d d ſunt ſulci à materia cryſtalloſa vacui anguſtio-

anguſtiores, in c c c c vero tales ſulci latiores profunde exeſi, remanente tamen adhuc profundiori parte venæ cryſtallinæ, quod exhibetur circa infimas litteras c c. nigrioribus tractibus circularibus deſignatas.

§. 10. Et hi quidem Silices ad primam eroſionis ſpeciem pertinent, alios vero reperi, qui è contrario eroſâ parte lobulari lutoſo-terreâ, intactas poſſidebant venas cryſtallinas; qualis exhibetur in Tabulæ tertiæ Figura tertia, quæ deſignat duas facies oppoſitas Silicis eroſi, nempe A A & B B. in quibus D D D D. D D D D ſunt circuli Venarum cryſtallinarum horizontales paralleli, inſigniter ultra ſuperficiem lapidis exeſi prominentes, latioribus his interſperſi ſunt alii quamplurimi anguſtiores etiam prominentes e e e e e e, omnes hi circuli interſecabantur aliis circulis C C. C C tanquam Meridianis pari modo latis prominentibusque, per duos lapidis Polos tranſeuntibus, his ad latera alii circuli minores f f f f aderant, paralleli laterales. Subſtantia lapidis inter hos circulos omnes erat cinerea, friabilis, digitis adhærens inſtar argillæ exſiccatæ, hæcque in h h ſulco profundo erat diſtincta, ſub cryſtallinis Venis repente, præſentibus ſimulque hinc inde foveolis cavis rotundis g g. g g.

§. 11. Simile quoque Exemplum adeſt in Figura 4. ejusdem Tabulæ, quæ in A A & B B exhibet duas facies oppoſitas Silicis cinereo-albicantis, in quibus identidem C C. C C. conſpiciuntur Venæ cryſtalloſæ latiores prominentes Meridianorum inſtar per Polos lapidis tranſeuntes, cum parallelo eidem laterali D D. E E E E ſunt circuli horizon-

 taliter

taliter obliqui priores ſecantes, interſperſis hinc inde foveolis circularibus F F F F in ipſa ſubſtantia lobulari, deſtructa cinereo-albicante, excavatis.

§. 12. Quod ad tertiam ſpeciem varietatis corroſionis ſilicum attinet, non opus eſt eam Figura deſignare, quia partim ex modo dictis patere eam exiſtimo, partim vero etiam ex mox dicendis luculentius apparebit. Eſt vero illa levis, friabilis, poroſiſſima, digitis facile adhærens inſtar Cretæ ſubſtantia, magis minusque cohærens, prout magis ablata fuerit ſubſtantia oleoſo-ſulphurea, aerea ſe expandens, de qua mox plura.

§. 13. Ut autem eo magis cunctarum diſſolutionis Silicum ſpecierum delineationem exhibeam, operæ pretium eſſe ratus ſum, non ſuperficiariam tantum,quod in præcedentibus feci,ſed intimiorem etiam earum deſcriptionem hic addere.

§. 14. Quod enim ad primam ſpeciem attinet, in qua pars cryſtallina primo auffertur , habent ſe externa ad interna, quemadmodum delineantur in Figura 3. TAB. I. ubi AA exhibet unam faciem dimidiam Silicis corroſi naturaliter, à me cuneo in duas partes æquales diviſi, circa b b venam horizontalem, in qua d d d d eſt pars lobularis ſuperficiaria faveolis majoribus viſui patentibus f f f f perforata. Hæc vero (integra quoad nudum oculum parte) Microſcopio inſpecta nihilominus aliis minoribus infinitis foraminulis nudum viſum·fugientibus quoque pertuſa eſt, uti delineatur in r r. ubi pars nigra foraminula & ſulcos, pars vero albicans lobularem deſignat ſubſtantiam. Subſtantia cryſtallina vero b b b b profunde erat exeſa, hæc in c (ſuperficie interna, ſuperficiem oppoſitæ partis dimidiæ lapidis, ſpectante) erat in

areo-

areolas cryſtallinas diviſa, nulla intermedia viſui perceptibili ſubſtantiâ lobulari, quæ Lente vitrea aucta exhibetur quoque in ΔΔ. Venæ hæ bbbb mere per totam ſubſtantiam erant cryſtallinæ; ut autem ſuperficies interna partis lapidis dimidiæ alterius cum c cohærentis, pateret, illa in totum deprehenſa eſt lobularis illæſaque, lenteque vitrea aucta in EE exhibetur, quæ conſtat ex meris globulis minimis ſibi mutuo adhærentibus nigricantibus illæſis, cui vi divulſionis adhuc ff cryſtallinæ partes ex c abreptæ, adhærent.

§. 15. Secundæ ſpeciei corroſionis naturalis lapides interius ita conſtructi erant, ut delineatur in TAB. III. Fig. 4. In qua HH. deſignat lapidem AA. BB cuneo transverſim per medium diviſum, LLL exhibet exteriorem ipſius ſubſtantiam lobularem deſtructam, inſtar Cretæ albicantem, KKK vero eandem ſubſtantiam interiorem adhuc dum intactam cinereo-cæruleam ſplendidam, II Venas cryſtallinas integras & intactas per totam ſubſtantiam lapidis decurrentes; hunc apparatum ulterius Vitro objecta augente examinans, inveni NN ſubſtantiam extimam corroſam albicantem poroſam eſſe, per hanc & per intactam intimam decurrere OO Venam cryſtallinam intactam ultra ſuperficiem externam corroſam prominentem, atque in ſegmento hoc MM continuari ex ſubſtantiâ NN albicante extima deſtructâ tractum ſimilem R, contagium in interiorem ſubſtantiam lapidis jam propagantem, ejusmodi vero tractus plerumque e regione erant, originemque ſuam trahebant e foveolis FFFF ſuperficiei externæ lapidis in AA & BB inſculptis.

§. 16.

§. 16. Delineavi hic lapides naturaliter corroſos, quorum corroſio alii nulli cauſæ adſcribere poſſum, quam ex ſequentium cauſarum uni vel pluribus ſimul concurrentibus. Scilicet 1. Aquæ eosdem alluentis Qualitati diſſolutoriæ, qualem Tu quoque Vir. Nob. fluviali veſtræ ineſſe in Erudita Tua Epiſtola mones; vel 2. cuicunque demum Aquæ ſive pluviali ſive fontali &c. putreſcenti, quales omnes Tu Vir nobiliſſime! obſervaſti lapides aggredi, vel 3. cuicunque quoque Aquæ ſal aliquod calcarium e Terra, in qua hærent hi lapides, elutrienti, eoque iſtos lapides diſſolventi, vel 4°. ex Vitriolo quodam Martis ope aquæ e terris elicito, ut annotavit Illuſtris Vir *Muſchenbrœckius* in eximio Opere Phyſico. Tali vero imprimis ſcatent Terræ noſtræ Baſileenſes minera Ferri feraciſſimæ. 6°. ex ſale quodam nitroſo ex aere imbibito. Primam diſſolutionis ſpeciem merito adſcribo tertiæ & quartæ cauſæ ex enarratis, ex modo, quem idem laudatus Vir refert, quo Vitriolum in Suecia paratur, §. 633. Secundam vero ſpeciem adſcribo cauſæ 1. 2. & ſextæ, ſubtile aliquod oleoſum ſecum vehendo, atque inſtar ſaponis cujusdam craſſius oleum pulpoſæ ſubſtantiæ lapidum eam arctius connectens, ex ipſa extricando.

§. 17. Offerret ſe hic vaſtiſſimus campus in quam plurima Experimenta excurrendi, quibus recenſendis moleſtus ne tibi forem Epiſtolæ limites transgrediendo, iis in aliud tempus reſervatis tantumodo pauca hic memorabo, quæ cum menſtruis ſimpliciſſimis inſtitui.

§. 18. E Regione Urbis noſtræ in colle quodam

dam vicino Septentrioni obverſo, oritur Fons Holléenſis dictus, circa quem inveniuntur Silices corroſionis ſigna gerentes. Hic fons, alibi deſcribendus a me, ſapore caret, niſi quod ad alias Aquas relatus ſubdulcior ſit; hæc ſano jejuno ſtomacho calide epota eum haud gravat, quosdam in principio uſûs repetiti matutini per alvum laxat, ſemper vero per urinas fortiter purgat, appetitum ſtrenue excitat. Signa plurima exhibet ſaponaceæ cujusdam ſubſtantiæ, argillaceæ ſimul admixtæ.

§. 19. Cum hac Aqua ſequentia Experimenta feci.

Exper. 1. Silicem rubrum ponderis drachm. 1. gr. 7. immiſi unciis 6. Aquæ fontanæ prædictæ D. 11. Dec. 1741. delineatur figura ejusdem cum Venis ejus cryſtallinis ante immerſionem in Figura 1. TABULÆ I. per *AA* & *BB*, D. 9. Jan. 1742. extractus, ſtatimque absque abſterſione ponderatus unum granum amiſiſſe obſervatus eſt. Exſiccatus vero, poſt exſiccationem duorum dierum 5. granorum pondere diminutus deprehenſus eſt. Eum exacte examinando inveni nudo oculo Venas cryſtallinas $\gamma\gamma\gamma$ corroſas in una facierum AA, & altera BB in $\delta\delta\delta$, tota autem ſuperficies ambarum facierum oppoſitarum induta erat minimis moleculis cryſtallinis $\varepsilon\varepsilon$, quæ, dum humidus erat lapis, facile frictu digitorum ab ipſo lapide ſeparari poterant, ipſo vero exſiccato firmiſſime ejusdem ſuperficiei adhærebant. Vitro autem objecta augente inſpecta ſuperficies ea ſpecie apparebat, quæ delineatur in figura $\zeta\zeta$, ita ut $\eta\eta\eta$ deſignet moleculas cryſtallinas diaphanas extra ſuperficiem lapidis

lapidis prominentes, k k k vero loculos & foveolas cavas ab iisdem derelictas in ſuperficie lapidis, Sedimentum autem tum obſervare haud potui Microſcopio; nudo oculo prædictis particulis cryſtallinis candicantibus interſperſæ erant moleculæ plurimæ minimæ lapidis ipſius eodem cum ipſo colore rubente præditæ.

Exp. 2. Tab. I. Fig. 2. Silicem alium ex cinereo-nigricantem ponderis drachm. 2. & gr. 4. immiſi ejusdem Aquæ unciis ſex D. 19. Dec. 1741. Idem extractus D. 14. Jan. 1742. perdidiſſe 27. Diebus 9. grana deprehenſus eſt, ponderando eum absque abſterſione ſtatim poſtquam extractus fuiſſet ex Aqua, quod detrimentum aliquot granis majus fuiſſet, ſi poſt aliquot dierum exſiccationem denuo ponderatus fuiſſet. Hujus lapidis duæ oppoſitæ ſuperficies A A & B B examinatæ nudo oculo ſimilibus moleculis cryſtallinis & foveolis ſcatere deprehenſæ ſunt, ipſæque Venæ cryſtallinæ δ δ & ε ε ε haud obſcura corroſionis ſigna præ ſe ferebant; imo circa ζ fovea prorſus a cryſtallis evacuata deprehenſa eſt; circa Θ Θ ſubſtantia lobularis maxime foveolis ſcatebat. Sedimentum in fundo vitri & ad ejusdem latera examinando ope Microſcopii exhibuit primo in Figura 7. TAB. II. *a a* materiam craſſiorem & ponderoſiorem in fundo vitri hærentem poſt Aquæ evaporationem lentam. Hæc materia ex globularibus haud diaphanis particulis lobularem ſubſtantiam conſtituentibus, a ſe mutuo expanſis, confertiſſimis tamen conſtabat, cum intermixtis particulis cryſtallinis *b b b* pellucidis; Altiorem paullo locum ad latera Vitri occupabat ſubſtantia *c c* minutior

nutior rarioriſque texturæ, conſtans pariter particulis cryſtallinis minoribus diaphanis, terreis opacis intermixtis. Tandem in altiſſimo e regione ſuperficiei Aquæ hærebat minutiſſima pars filamentoſa *d d* interſperſis pariter minutiſſimis particulis cryſtallinis diaphanis, quæ duabus prioribus ſubſtantiis raritate texturæ præſtabat.

Exp. 3. Die 10. Dec. 1741. immiſi Silicem candidum ſubſphæricum, ponderis unciæ unius cum gr. 25. in Aquæ memoratæ uncias ſex. Silicis iſtius TAB. III. Fig. 2. duas facies oppoſitas *A A* & *B B* delineari curavi ante immerſionem in Aquam, ut naturalis ipſius habitus pateret quam clariſſime. In ejus igitur ſuperficie nudis oculis apparebant tractus cryſtallini circa *C C* & *D D D*, integri, ſuperficies vero reliqua Microſcopio aucta apparebat ut in *E E.* Per 29. Dies remanſit in eadem Aqua, ſubminiſtratâ per vices parte evaporatâ Aquæ. Poſt 10. dies circiter inſpecta ſuperficies lapidis eodem Microſcopio, apparuit ut in figura *F F*, in qua deſignantur foveæ *G G* inſignes ab arroſione factæ, ſimul tractus cryſtallini *C C* & *D D D* jam profundiores. Inſignis ſimul aderat ſedimenti candidi in fundo Vitri quantitas. Circa ſuperficiem vero liquidi aliquantum evaporati adhærebat lateribus Vitri ſubſtantia globularis minutiſſima *HH.* Demum die 8. Jan. 1742. exemtus lapis denuoque eodem Microſcopio examinatus tota ipſius ſuperficies tuberculoſa apparuit ut in *P P*, ſignum majoris diſſolutionis partis intermediæ cryſtallinæ. Hac eadem die humidus adhuc leviſſimeque abſterſus, ponderavit drachm. 6. cum dim. & gr. 24. poſt exſiccatio-

nem

nem autem in tepido loco factam per 24. horas ponderavit drachm. 6. cum dim.& gr. 17. ergo 7. gr. aquæ in ipſius poros ingreſſa ſunt. Poſt 24. alias horas porro exſiccatus, ejusdem ponderis deprehenſus eſt, quo tempore denuo aquæ præcedenti immiſſus, Aqua cum inſigni ſtrepitu ex poris vacuis aerem expulit.

Sedimentum autem candidum Microſcopio examinatum, apparuit uti in Figura *KK*, parte lobulari *LL* intermixta particulis cryſtallinis *M*. Idem Vitro objecta magis augente inſpectum, apparuit ut *II*, ubi *NN* pars cryſtallina diaphana irregularis erat figuræ, ambiente eam parte lobulari *OO* expanſa. In omnibus iſtis ſolutionibus pauciſſimæ bullulæ aereæ, tantumque aliquot poſt primam immerſionem ex lapidibus dictis emergebant.

§. 20. Ex modo recenſitis Experimentis patere mihi videntur ſequentia.

1. Præter ſubſtantiam lobularem, cryſtallinam & terream aliam adhuc adeſſe in Silicibus, quam glutinoſam voco, in qua hæreat aer ille copioſus in ſtatum latentem redactus, qui Experimentis *Halleſii* & *Lobbi* veſtri denuo reſuſcitatus tanta copia eſt. Hanc materiam glutinoſam aere ditiſſimam, eſſe gluten illud exiſtimo quod cæteras partes nominatas connectat firmiter. Quum enim ſecundum Experimenta Illuſtrium horum Virorum Succus Citri valeat præ omnibus nobis notis menſtruis, aerem latentem omnium citiſſime in ſtatum expanſivum deducere, ſecum abripiet materiam illam glutinoſam, in qua continetur, quæ etiam ſub ſpecie ſpumæ propter levitatem ſuam prompte ſummitatem liquidi petet, ibique ſub

ſub dicta forma ſupra ſuperficiem Aquæ prominebat. Vide D. *Lobb de Alimentis Lithontripticis* §.9. & 11. nam ſi ſolus aer extricaretur Menſtruo, in ſummitate liquidi evaneſceret, niſi pelliculæ glutinoſæ includeretur.

2. Aquam noſtram digeſtivam, licet tanta vi haud polleat ac Succus Citri, nihilominus tamen aliqua licet multo minori vi gaudere glutinoſam ſubſtantiam expandendi, ut demonſtrant Experimenta §. 19. 2. & 3. patetque inſpiciendo Figuram 7. TAB. II. & Fig. 2. TAB. III. Ratio autem, quod hæc glutinoſa ſubſtantia extricata ſummitatem non tota petat, eſt, quod particulas lobulares & terreſtres graviores ſecum abreptas ſatis a ſe invicem expanſione aeris removere haud queat, quin confertarum particularum graviorum pondere, aut moleculis grandioribus abreptis ad fundum detrudatur. Saltem tamen apparet ex dictis Experimentis aliquam cæteris multo rariorem ſubſtantiam, ſummitatem Aquæ petiviſſe.

3. Hujusce materiæ glutinoſæ expanſioni deberi diſſolutionem & ſeparationem partium abſcedentium. An hæc cryſtallinæ, lobulari, terreſtri ſubſtantiæ peculiari unicuique ſub forma ineſt? Ita ut idem Menſtruum facilius vel citius unius gluten adoriatur quam alterius, ut omnia phœnomena tam naturalia recenſita, quam vero etiam arte facta probant. Nam in quibusdam cryſtallina citius corroditur, in aliis lobularis, ſemper tamen ultimo demum terreſtris, quæ poſtquam aliquandiu cohæſionem ſuam conſervaſſet tandem priſtinâ figurâ conſervatâ, ſine cohæſione tamen partium tandem remanet.

4. Ex Menſtrui poſt diſſolutionem atque Sedimenti Structurâ plurima nos de Structurâ lapidum cognoſcere poſſe.

§. 21. Brevem adhucdum mihi indulge, Vir Honoratiſſime! patientiam, & paucis Experimentis cum Calculis Animalium factis res iſtæ magis patebunt.

Exper. 1. Peritus Pharmacopæus noſter *Eglingerus* obtulerat mihi ante aliquot Menſes Hippoliton ſatis integrum, niſi quod ab una parte defecerint aliquot ſegmenta tunicarum hujus Calculi circularium exteriorum. Illæſa hujus facies externa conſtabat partim lævigatâ ſuperficie ſplendente ſubluteo-cœnoſâ *O O* in figura 4ta TAB. II. partim tuberculoſâ *P P*, coloris dilutioris, hæc facie cavâ internâ, centrum Calculi ſpectante, (in Fig. 5. ejusdem Tabulæ ſub litera *A A* exhibita) diſtincta erat ſulcis angularibus cavis *b b b* & inſcriptionibus ſimilis figuræ non cavis, attamen ſtructuræ rarioris. Hunc Calculum, ut interiora paterent, per centrum ſuum ſerrâ ſubtiliori in partes æquales diviſi. Quo facto facies interior ſeſe ita exhibuit, quemadmodum delineatur TAB. I. Fig. 4. ſub littera *A A*. *C* exhibet Tunicam extimam, *D* ſub hâc jacentem candidam denſiorem anguſtam, ſub hâc *E* latiorem ſed rariorem fuſcam; ſub hâc *F* iterum albicantem rariorem, ſub hâc duas alias *G* latas colore parum inter ſe diverſas, ſub hâc latiſſimam rariſſimam poroſam ſpongioſamque *H*, tandem ſub hâc infinitos circulos ad nucleum usque *b* oculis diſtinguendos; ut autem horum Circulorum natura luculentius pateret, ſegmentum ejus Microſcopio auctum delineatum exhibetur

tur ſub littera *B B*, in qua κ ϑ η ζ ε δ γ ϐ α eodem, quo in *A A*, ordine ſtructura & diviſio luculentius examinanti patebunt.

Exper. 2. Duo ſegmenta hujus Calculi, pondere fere paria, immiſi in duo diverſaMenſtrua, alterum in Mixturam cum unc. 4. Aquæ fontanæ vulgaris & drachm. duabus SucciCitri factam, alterum in Aquam noſtram Digeſtivam ſupra memoratam. Segmentum *D D*, (Fig. 5. TAB. I.) quod Mixturæ Citri fuerat immiſſum, protinus innumeras bullulas aereas ex ſeſe emiſit, cum flocculis ramentoſis pellucidis tenuiſſimis lacteſcentibus adhærentibus, parum vel nihil ad fundum, cuncta ad ſummitatem liquidi vehentibus. Per æquale tempus cum altero ſegmento in eodem loco digeſtum priſtinam formam ſuam retinuiſſe (ut videre eſt in *D D*) deprehenſum eſt, poſtquam digito ex liquore exemptum eſſet. Tactû hoc inſtar Ceræ velArgillæ udæ erat molle, haud ductile tamen. Nudis oculis multi circuli exteriores (*f f* in eadem figura) deficiebant, relictis ipſorum loco ſulcis circularibus cavis, ab omni materia vacuis. In extimo circulo *e e* aderant cavitates irregulares vacuæ, circa portionem vero *g* nulli amplius Circuli erant conſpiciendi, ſed eorum loco confuſa poroſaque valde ſubſtantia.

Alterum ſegmentum, quod Aquæ noſtræ digeſtivæ æquali quantitati erat impoſitum, magna ex parte diſſolutum apparebat, materiâ glutinoſâ expanſivâ ſubfuſcâ opaciore granulis omnibus, quæ novi, majoribus conſtante, tectum. Ipſa ſolutio odorem ſimul referebat fimi equini in Aqua diſſoluti. Solutionem hanc ex obſcœno fuſco-vires-

centem per linteum tranſmiſi, ſicque filtratum liquidum indidi Vaſi Vitreo, fundum habenti conicum intra Vitri Cavitatem directum; hoc Vitrum expoſui leni caloris evaporationi, tum vero examinatum ſiccum ſedimentum exhibuit in fundo Vitri H H, Fig. 5. Tab. VII. circa apicem coni k latiſſimo in loco ſubſtantiam albicantem rariſſimam, ſub hâc z z ſalinam in fig. 5. ejusdem Tab. I. circa R ſubnigram ruſeſcentem denſiorem, ſub hâc iterum candicantem Q, iterum ſalinam poſtea P, Candicantem iterum obſcurioris coloris profundiorem O, tandem iterum profundiorem N candicantem, poſtea M ſalinam, demum L L graviſſimam granulatam, diſtinctius hæc omnia per Lentem vitream expreſſa exhibentur in figura S.

§. 22. Ex iſtis Experimentis duobus N°. 1. & 2. §. 21. diſcimus, non tantum magnum intercedere diſcrimen inter ſtructuram diverſorum Calculorum, ſed & in eodem individuo magnam, ratione ſtructuræ inter diverſas partes, intercedere differentiam, tam ratione ponderis, dimenſionis, coloris, raritatis & denſitatis partium &c. quam diſſolutionis, quod non tantum in brutis animantibus hîc verum eſſe deprehendi, ſed exemplum quoque habui in Calculo veſicali humano, cujus figura exhibetur in TAB. IV. Fig. 12. in qua Calculus humanus candicans, vi per medium diviſus apparet in a a & b b, ubi tunicæ 4. diverſiſſimæ ſtructuræ occurrunt, c nempe extima tuberculoſa denſior, ſub hâc d magis rara & poroſa, tandem iterum candida firma, donec iterum e tuberculoſa appareat.

An hoc ſit, quod Urina Calculum generans diverſo

verſo tempore ſit diverſa, ut modo magis, modo minus Calculum generet: Denique ut aliquando in diverſis circumſtantiis Corporis poſſit ex Calculum generante, fieri Medicamentoſa? Relatu ſaltem audivi a Bubulco quodam, Boves eos præcipue Calculo Veſicæ laborare, qui diu Hyeme ſtabulis incluſi ſicco uſi fuerant fœno, a quo in paſcuis iterum liberos eosdem fieri per Ver & Æſtatem. Præcipue quum in dicto Calculo, modo excreto integro & exterius intacto, interior ſuperficies extimæ tunicæ exhibuerit favos illos ff quos Tu pro certis ſignis corroſionis agnoſcis.

§. 23. Quæ cauſa ſit, cur diverſus adeo effectus productus fuerit in eodem hoc Calculo a duobus iſtis Menſtruis diverſis? nullam aliam ſcio, niſi quod paucitas ſpiculorum acidorum in cauſa forte fuerit, quod hæc intra partes terreſtres vel oleoſas magis hærendo, coagulum quoddam, inſtar ſpirituum acidorum oleis permixtorum, produxerint; Illud ſaltem addere lubet, fruſtum arroſum DD Fig. 5. Tab. I. in aere exſiccatum, ſplendens, durum & fragile, iterum inſtar Gummi cujusdam vel Reſinæ factum fuiſſe.

§. 24. Annon etiam ex ſecundo Experimento probari poteſt, ex ſedimentis Calculorum, tam intra quam extra Corpus humanum diſſolutorum, examinatis & inter ſe collatis diligenter, aliquam nobis affulgere ſpem, poſſe nos ex iisdem plurima de ipſorum Calculorum ſtructurâ, deque requiſitis ad eos Menſtruis, aliquid ſtabilis & certi tandem conjicere.

§. 25. Ex Brutorum Calculis duas adhuc ſpecies alias hactenus videre mihi contigit, easque inter

ſe ſatis ſimiles Bovinos dico & Suillos, quorum poſteriorum unus ex Veſicâ ſuillâ depromptus Fig. 1. TAB. III. exhibetur (*a*). Prioris vero ſpecies, bovinus ſcilicet, delineatur TAB. IV. Fig. 1. littera a; Erat hic Coloris atro-fuſci, hic per Lentem Vitream delineatus magnitudine auctâ, ab una facie b b exhibuit tractus partim ſulcoſos partim prominentes, coloris magis diluti c c c c, qui itidem à facie oppoſitâ d d d d delineantur. Hi Calculi ſuperficie cœtera valde politi erant. Inter quamplurimos ejuſmodi calculos ex eadem veſica bovina extractos, erant qui ſuperficiem minus habebant politam, variiſque tuberculis & ſulcis inæqualem e e; Calculi vero horum animalium, quotquot videre mihi contigit, ſive è Renibus, ſive è Veſica deſumpti, ſemper gaudebant ſplendore quodam æruginoſo, qualem Lapidibus quibuſdam figuratis, Terris præcipue argillaceis inhærentibus, ineſſe deprehendimus, quem colorem Lithophyli *Armaturam* vocant.

Exp. 1. Calculum hunc Bovinum TAB. IV. Fig. 1. Mixturæ Aquæ vulgaris cujuſdam Fontis, cum drachm. 2. Succi Limonum factæ immiſi, poſt biduum ipſius pars inferior, cui Calculus iſte innitebatur, cruſtâ candidâ calcariâ fuit obducta, ut in figura ipſius Lente vitrea aucta E cernere eſt, ubi g g tenuiorem ſubſtantiam elaſticam, mollem, non expanſam, f f vero calcariam duram, candidam deſignat, circa E autem videmus duo foraminula excavata à Menſtruo, Nucleumque à Menſtruo intactum, cæterum cruſta g g partim ſponte Aquæ ſuccuſſione decidebat, par-

(*a*) Accepi a D. Bavier Lithophylo.

partim levi digitorum palpantium motu à Calculo erat ſeparanda. Imo dum ex Aqua extraheretur, integra lamina à baſi hujus Calculi abſceſſit ſponte, licet lamina i per medium tractû prominenti coloris dilutioris fuerit diſtincta, quæ linearis prominentia inſinuabatur ſulco k laminæ inſculpto kk; figura autem h h denotat ejusdem Calculi jam arroſi partem ſurſum ſpectantem auctam Microſcopio, ut lamellarum decurſus pateret.

Exp. 2. Alius vero Calculus bovinus, ejusdem Veſicæ, ipſi ſocius 12. horis ante priorem è Menſtruo citrato exemptus, Aquæ fontanæ immerſus eſt, ut materiæ elaſticæ expanſiones in Aqua natantes eò magis extricari, & eo exactius examinari poſſent, quæ exhibentur in n n n n (TAB. IV. circa fig. 1.) quemadmodum ex Calculo m enatæ ſurſum expanduntur & explicantur; ſuſpenſam admodum expanſionem ejusmodi, tenuiſſimam membranam referentem, ope lamellæ tenuiſſimæ Vitri Muſcovici forficula tenuiſſima apprehendi, à Calculo ſeparavi, atque ope penicilli tenuiſſimi ſuper vitrum Muſcovicum explicavi, Microſcopioque objecta maxime augente inſpexi, atque delineavi in figura o o, in qua obſervari poterat r r circa centrum dictæ lamellæ rugoſa quædam ſubſtantia ex flavo-rubra, minus diaphana, ac ſi ibi quamplurimæ lamellæ ſimiles diaphanæ ſibi mutuo ſuperimpoſitæ fuiſſent. Intra iſtas rugas hoſpitabatur ſubſtantia flavo-rubra, omnino ſimilis Sanguini animalium intra duas lamellas vitri Muſcovici exſiccati & Microſcopio inſpecti; magis diaphana vero expanſio pp pluribus quoque rugis diſtincta eſſe

 vide-

videbatur, in quâ hinc inde diſſeminatæ erant veſiculæ qq.

Exp. 3. Alium ſimilem Calculum ſocium, ejusdem magnitudinis, immiſi Aquæ noſtræ digeſtivæ, hic poſt octo Dies mutatus inventus eſt eá figurâ, quâ per Lentem Vitream exhibetur in F. in G G deſignatur materia glutinoſo-expanſiva, quæ ſecum abripuerat fragmenta tunicarum calculi H H H cum immiſtis hinc inde II particulis globularibus.

Exp. 4. Calculus e e immiſſus eſt Aquæ Calcis Ovorum, atque corroſus eſt ut in E E, ipſâ calce candidâ adhærente & elaſticam glutinoſam præpediente, minus detrimenti paſſus eſt, quam F, ut patebit inſpiciendo figuras utrasque, per æquale tempus fuerat in menſtruo E E cum F.

§. 26. Ex iſtis Experimentis & Obſervationibus patet 1. præter equinos etiam bovinos & ſuillos Calculos materiâ glutinoſâ elaſticâ gaudere. (*a*)

2. Iſtius materiæ elaſticæ expanſiones coerceri à ſpiculis ſalium nimium confertis, ut in fortiori mixtura ſucci Limonum in *Experimento* 1. & in Aqua calcis ovorum *Exp.* 4.

3. Iſtâ repulſione lamellas à ſe mutuo ſeparari tantum, ut ex iisdem Experimentis patet.

4. Succum Citri debitè dilutum omnium maxime elicere æquabiliter materiam expanſivam ex lamellis hiſce calculoſis, dum membranulas format ſubtiliſſimas, ut patet Exp. 2.

5. Aquam noſtram craſſiori paullo ſub formâ elicere materiam elaſticam ex iſtis Calculis, neque

(*a*) Materiam glutinoſam in Calculis deprehendit etiam Frid. Hofm. vid. Obſ. Phyſico-Chym. ejusd.

que membranaceam, ſed ramoſam hanc eſſe, ut patet *Exp.* 3.

6. Aquam noſtram non ita intimè diſſolvere partes globulares Calculi, quas abripit, quam verò Succus Citri, patet comparando *Exp.* 3. cum *Exp.* 2.

§. 27. Vidimus hactenus præſentiam hujus materiæ glutinoſæ elaſticæ in Silicibus, Calculisque aliquot generum Animalium. Multo autem illa luculentius patebit in diverſis calculis humanis, & diverſis cum iisdem inſtitutis Experimentis.

Exp. 1. Et 1°. quidem allatus mihi eſt calculus modo excretus a Fœmina calculoſa, unà cum Urina. Iſte calculus figuræ tetraedricæ k k in Fig. 5. Tab. IV. delineatus, manifeſto filamentis i Materiæ elaſticæ glutinoſæ obſitus undique erat (*a*).

Exp. 2. Nullum eſt Menſtruum mihi notum, quod ad eundem, cum Succo Citri valde Aquâ diluto, operandi modum magis accedat, diſtinctiusque omnia phœnomena exhibeat, quam Aqua ex Nive puriſſima in calore liquefacta. Calculus enim a, in figura 14. ejusdem TAB. IV. naturali magnitudine delineatus, ab eadem Fœminâ calculoſâ excretus, Aquæ nivali immiſſus, poſt paucas horas nebulâ pellucidâ undique obductus eſt, circa partes b b ſummitatem ſpectantes aliquando ſpiſſiori. Hæc nebula tenuiſſima Vitro muſcovico excepta, ſtructuræ erat ſubrugoſæ f f per Microſcopium objecta valde augens inſpecta, poſt paucos demum dies materia hæc nebuloſa elaſtica

** 5 g g ſe-

(*a*) Mihi datus à Chriſtfelſio perito Pharmacopæo.

g g ſecum abripuerat h h particulas calculoſas; ipſe vero Calculus tum abſterſus, ex ſatis lævigata ſuperficie antè immerſionem, acquiſiverat jam ſuperficiem partim granuloſam e e, granulis partim integris nulla interſtitia habentibus, partim granuloſam c c, granulis in ſummitate pertuſis d d à ſe mutuo diſtantibus, ob exeſam intermediam ſubſtantiam.

Exp. 3. Calculus a a Figuræ 2. TAB. IV. ex Urethra Viri ſexagenarii extractus, per Lentem vitream ultra 6plum auctus, figuræ tetraedricæ, in uno latere exhibebat circulos lamellarum cum minima ad Centrum poſita f, hoc in pluribus aliis Calculis eadem figura tetraedricæ præditis, obſervavi, ita ut modo unum latus triangulare, ut & in hoc, inſcriptiones has circulares inſculptas haberet, modo plura, modo cuncta quatuor ante immerſionem calculorum; poſt eorundem autem immerſionem in Menſtrua, non tantum diſtinctius emergebant latera talia inſculpta, ſed ea etiam, quæ iſtis ſignis carebant, poſt actionem Menſtrui talia acquirebant. Circaque illud punctum Centrale ſemper mollior Calculus, faciliorisque diſſolutionis eſt; eoque difficilioris, quô magis ad margines lateris acceſſeris, imo circa angulos Calculi & commiſſuras laterum ejusdem, duriſſimi ſemper ſunt Calculi, diutiſſimeque diſſolutioni reſiſtunt. Poſt 4. dies profundè in g exeſus eſt, in alio latere vero b b remanſerat dura lamella e, in alio vero c c lamellæ magis extricatæ apparebant, exeſo circa angulum lateris extremum foramine profundo d, Commiſſura vero laterum h h ad ultimum uſque arroſionis tem-

pus

pus dura remanſit i, Materia autem elaſtica glutinoſa & globularis l l & i i fibris m & k k partim ramoſis, partim haud ramoſis, trajiciebantur. Tales etiam fibras, caruncul as, immo lacinias membranoſas ſatis craſſas ſæpenumero Calculis etiam duriſſimis intertextas inveni, quæ vero ſemper in omni Menſtruo (prorſus diſſoluto jam Calculo) immutatæ & intactæ remanere ſolent.

Exp. 4. Figurâ 3. TAB. IV. delineantur c c & d d, magnitudine naturali, duæ facies oppoſitæ Calculi humani cum urina ſecreti, coloris rubicundi, hepatici. In facie c c ſubobſcure tuberoſus erat & politus, ab altera dd ſimilis texturâ, habens in medio foveam irregularem e hic a 25. *Octobr.* uſque ad 9. *Novembr.* 1741. fuerat in Aqua fontana vulgari, ab 9. autem *Novembr.* ad 10. *Decembr.* in Aqua Fabarienſi, nullumque corroſionis ſignum, vel minimum toto hoc tempore præbuit; a 10. autem *Decembr.* uſque ad 25. *Decembr.* in Aqua Fontis noſtri maceratus, tum primum ſigna dedit corroſionis, talia autem delineantur in h h, quæ eadem facies eſt cum c c, & f f, quæ eadem facies eſt cum d d, nam in primâ tubercula magis inter ſe diſtincta, & à ſe invicem diviſa apparebant, ſummitatibus horum tuberculorum jam ad aliquot lamellas tenues arroſis, in altera autem non tantum foramen circa g ſuperius exeſum erat, ſed lamellæ etiam circa foramen arroſæ in conſpectum prodibant. Materia glutinoſa elaſtica k conſtabat granulis omnium, quæ unquam vidi, minutiſſimis, circa i i confertiſſimis, ipſa autem ambiens materia nebuloſa præ omnibus cæteris delineatis & delinean-

neandis erat ſubtiliſſima, vixque Microſcopio, objecta ſumme augente, percipienda. Poſt tres ſequentes ab hoc principio diſſolutionis ſeptimanas, relicto nucleo minimo, cinereo, albicante, non cohærente integre diſſolutus inventus eſt.

Exp. 5. In Figura 4. TAB. IV. delineatur Calculus, magnitudine paullo majore naturali, ff & gg, excretus à Viro ſine moleſtiâ cum ipſâ Urinâ, (qui nulla antea indicia Nephritidis perceperat) Figuræ planè circularis, in ambitu foveolis, verſus centrum Circuli directis, excavatus; Undique obſitus erat hic Calculus materiâ ſalino-tartareâ, coloris inſtar baccarum Mali punici. In h delineantur particulæ iſtæ tartareæ diaphanæ, ex parte inſtar Gemmarum coloratæ, figuræ angularis. Poſtquam per 4. Dies in Aquâ noſtrâ ſtetiſſet, ablata fuit ſubſtantia extima cryſtallina, tumque Calculus i, i colore apparuit pallido, magnitudine diminutâ, atque emerſit materia gelatinoſa elaſtica, delineata in mm, a quo tempore tranſiit paucis Diebus per magnitudines KK, donec poſt l prorſus diſparuerit; Color hujus Calculi continuò pallidior factus, prout diſſolutio magis ad nucleum acceſſit.

Exp. 6. Calculus kk, ll, in Fig. 6. TAB. IV. ſolutioni Calcis immerſus, intra paucas horas foraminibus undique pertuſus apparuit; Materia glutinoſa elaſtica mm ex eo emergens eâ cunctorum præcedentium fuit denſior, confertiſſimâ multitudine globulorum conſtans, ac gravitate ſuâ circà fundum vaſis potius obhærens, quàm ad ſummitatem Liquoris, ut in *Exper.* 2.

Exp. 7.

Exp. 7. Calculum a a, b b, Fig. 7. TAB. IV. ab una parte a a protuberantiam habentem quadrilateram, (in figura alia lateri hujus appoſitâ ope Lentis vitreæ aucta exhibetur, quoad magnitudinem,) immiſi in Mixturam ex Lactis & Aquæ noſtræ partibus æqualibus paratam; poſt horas paucas Calculus, amiſſis angulis, acquiſivit figuram c d, donec altero Die ad magnitudinem e fuerit redactus, quo tempore omnino friabilis fuerat levi motu digitorum. Interim materia glutinoſo-elaſtica, unà cum Lacte ſpiſſum valdè formabat coagulum f f, quod ſecum particulas tuberculoſas craſſiores g & h in ſui medio à Calculo abripuerat.

Exp. 8. Calculum alium ejusdem Fœminæ immiſi in ſolutionem Calcis Ovorum cum Aquâ vulgari factam, figura & magnitudo Calculi literâ a TAB. IV. Fig. 13. exhibetur; Materia elaſtica b b craſſior denſiorque, neque adeò ſe ſe diffundens, enata eſt ex Calculo immerſo, huic innatabant c c particulæ Calcis, ſolummodo Microſcopio detegendæ. Eſſe autem has particulas Calcis, inſtituto Experimento reperi, dum Aqua ſimplex, cui hæc Calx infuſa fuerat & evaporata, tales quoque ad Microſcopium particulas exhibuerit. Exhibentur quoque iſtæ particulæ e e in ramoſa elaſticâ materiâ d d per Microſcopium objecta valde augens inſpectâ. Hæ ſemper ſunt candidæ, ſplendentes, diaphanæ, politæ, à moleculis globuloſis Calculi abreptis, opacis & aſperis, facilè diſtinguendæ. Particulæ hæ calcariæ à centro ad circumferentiam ſtriatæ ſunt, prout aliâ vice demonſtrabo in *Tentamine meo de ſtructura Ovi*, quod aliquando à me in Lucem edetur, ſi faventem ad id habuero DEUM. *Exp.*

Exp. 9. Alium ſimilem Calculum a a Fig. 16. TAB. IV. immiſi ſolutioni concretionis ſalino-bituminoſæ, cum Aqua vulgari factæ, poſt aliquot horas particulæ bituminoſæ ruffæ eleganter expanſionem elaſticam glutinoſam tinxerant b b, coacervante ſe ſe Materiâ bituminoſâ ex univerſa Tinctura, præcipue circà hanc Materiam expanſivam, easdem bituminoſas particulas tanquam Rete aliquô irretientem. Hæc materia Microſcopio inſpecta, fuit ut c c, implicitis particulis d diaphanis.

Exp. 10. Urinæ crudæ, a Calculoſâ Fœminâ excretæ, ſubaquoſæ, immiſi Calculum ponderis Gr. 2. additâque parte æquali cum Urinæ quantitate, Aquæ noſtræ medicatæ, Calculus omnino diſſolutus eſt poſt duas Septimanas, totum liquamen poſt evaporationem in loco tepido ſenſim factam, apparuit Microſcopio, ut in a, Fig. 15. TAB. IV. particulis ſalinis ſubtiliſſimis b b interſperſis.

Exp. 11. Reſtat ut etiam enarrem, quid iſta Menſtrua in ipſâ ſubſtantiâ Calculorum produxerint.

α Solutione ſucci Citri Calculus (*a*) (ex Sene Calculoſo ſexagenario) figuræ & magnitudinis c c & e e in Figura 8. TAB. IV. primis arroſionis Diebus in d d & f læſus eſt. In hâc ſuperficie Microſcopio auctâ M M, apparuit Fovea N exeſa foraminulis diſtincta, ſolo Vitro objecta augente obſervandis; in extima lamella o o paullo erant majora duo, ipſa vero tota ſuperficies lamellæ extimæ Calculi erat ut g g tuberculoſa, nempe protube-

(*a*) a D. Brandmüllero Med. Cand. acceptus.

tuberans partim, partim vero depreſſior polita minimis omnino foraminulis diſtincta.

β Calculus alius, ex eodem Viro Menſtruo calcario inditus, exhibuit primis ſolutionis Diebus (in utraque ſuperficie aa & bb Fig. 9. TAB. IV.) primo extimam corroſam materiam albam prominentem & tumidam dd, aliqua tantum ſubobſcura ſigna foraminulorum exhibentem; huic ſubjacens lamella c (in Figura bb) jam diſtinctioribus pertuſa erat foraminulis, huic autem intimior cc (in figura aa) multo majoribus; in ff vero ejusdem figuræ, præter ſulcos & foramina majora adhuc Materiâ elaſticâ glutinoſâ repleta, conſpici poteſt ad latus ſiniſtrum f protuberans Materia extima. Succeſſiva autem mutatio harum lamellarum adhuc diſtinctius exponitur in Fig. 10. TAB. IV. Calculus enim aa, bb ejusdem figuræ & magnitudinis, qua delineatus eſt, a Fœmina calculoſa excretus, primo omnium in Menſtruo calcario amiſit tunicam nebuloſam d, poſteà Calculus coopertus erat hinc indè Materia lacteſcente, durâ calcariâ cc, poſt hanc jacebat lamella tenuiſſima ff, interiori ſuperficie foraminulis omnium minimis diſtincta, in exteriore ſuperficie oculo nudo nondum apparentibus; infra hanc jacebat alia craſſior ee foraminulis majoribus, quam in ff prædita, hæc porro ita ſe ſe habebant per omnes lamellas ſuccedentes ad Nucleum uſque, intimâ g maxima foramina habente.

γ. Quum autem ab eadem calculoſâ Fœminâ excreti Calculi eſſent, qui (ut in Figura 11. TAB. IV. cc & dd) in ee ſuperficietenus foraminulis pertuſi erant, per breve tempus eos Aquæ no-

ſtræ

ſtræ digeſtivæ immiſi, ut lentiore & diſtinctiore ſolutione experirer horum foraminum naturam. Vidi autem ea non ex arroſione Calculi in Veſica factâ oriri, ſed a Materiâ quadam calculoſâ interſtitiis tuberculorum appoſitâ, ita ut in ea parte horum Calculorum, quæ foraminulis hiſce deſtituebatur, Materia hæc ad ſummitatem uſque tuberculorum adſcenderit, ſicque ſuperficiem continuam lævemque produxerit; in parte vero foraminata, eadem materies ad ſummitatem tuberculorum nondum adſcenderit. Nam paullatim diſſolutâ a Menſtruo (in aa & bb) parte hâc intermediâ, brevi tubercula clariſſime diſtincta inter ſe viſui ſe ſe objiciebant. Eadem multo adhuc diſtinctius apparuerunt in aa & bb Fig. 8. TAB. IV. Nam hic Calculus ab eadem Fœmina excretus, circà medium continua ſuperficie lævigatiſſimus erat, circà utrasque autem ſuas extremitates diſtinctiſſimè tuberculoſus. Statim autem ac Menſtruo noſtro aqueo immiſſus eſſet, poſteaque Microſcopio examinaretur, ſuperficies lævigata zz ſubobſcuris indiciis foraminulorum diſtingui incepit, quæ brevi poſt tempore evadebat tuberculoſa g, ex diſſoluta materia f intermedia.

Exper. 12. Calculus gr. 4. in unciis tribus Aquæ noſtræ in totum diſſolutus, ſenſim Aquam noſtram grumulis albicantibus ipſi innatantibus magis reddidit nebuloſam, quæ tandem candicans lacteſcens facta, ultimo flaveſcebat, prorſusque urinam referebat medicatam, adeo ut aſpectu a ſe mutuo diſtingui haud poſſent.

Non ægre feres pro humanitate Tua, quod in his referendis paullo ſubtilior, & ad minutias quidem

dem uſque prolixior fuerim ; Etenim ſaltem quædam haud prorſus inutilia ex iis erui poſſe, exiſtimavi.

§. 28. Patet hinc 1°. Calculos animalium omnium maximè abundare materiâ elaſticâ glutinoſâ. 2°. Materiam hanc elaſticam aliquam analogiam habere cum illâ, quam Aqua ex ſeminibus Cydoniorum elicere ſolet. 3°. Quod omnia ea, quæ aerem in hâc materiâ elaſticâ latentem in ſtatum activum reducere valeant, ſint Diſſolventia Calculorum. 4°. Talia autem eſſe aerea, aquoſa, ſalina, oleoſa, atque ex his compoſita infinita, ut aquoſo-ſalina, ſalino-oleoſa vel ſaponacea. 5°. Calculos quoque conſtare materiâ aereâ, glutinoſâ, ſalinâ & oleoſâ. 6°. Differre hos inter ſe majori vel minori proportione horum ingredientium. 7°. Salinis, ſaponaceis, rariori materiâ elaſticâ gaudentibus, aquoſa & ſalina Menſtrua magis convenire; oleoſis, ſalinis, Menſtrua calcaria, ut & denſâ materiâ elaſticâ præditis. 8°. Materiam hanc elaſticam ſemper denſiorem eſſe circa latera Calculi, maxime preſſioni ambientium expoſita, ut patet *Exper.* 6. & 11. 9°. Eos Calculos eſſe duriſſimos, qui conſtant materiâ elaſticâ particularum minutiorum, magisque confertarum, ut *Exper.* 7. 10°. Diverſitates iſtas Calculorum optime cognoſci poſſe examine flocculorum per Urinam medicatam natantium. 11°. Durioribus in principio magis convenire Menſtrua aquoſo-ſalina. 12°. In progreſſu magis calcaria. 13. Poſt arroſionem horum à materiâ calcariâ, aquoſo-oleoſo-glutinoſa magis convenire Menſtrua, quæ ſuperficiem nimis

mis ſcabram eorundem lævigare poſſint, ne dolores excitent in Veſicâ. 14°. Talia eſſe Lac, Malvam, Lentes &c. in Aqua diſſolvente macerata. 15°. Horum mixturam tum optime injectioni quoque inſervire. 16°. Adeſſe quandoque poſſe eum ſtatum in urinâ, etiam in Calculoſis, qui aliquatenus Calculos aggrediatur, ut Fig. 5. TAB. IV. 17°. Materiam Calcariam immutatam tranſire in Urinam, ut Figurâ 13. quod etiam in ſedimentis Urinarum obſervavi. 18°. Ideoque ad ſigna conſiſtentiæ Calculorum, optime in principio convenire Menſtrua ſimplicia, imprimis aquea. 19°. Talem eſſe Aquam noſtri Fontis alibi a me deſcribendam, quæ ſal illud peculiare nitroſo-aereum vegetativum in ſedimentis urinarum prodit. 20°. Citiſſime autem hanc intra ſubſtantiam Calculi profundè penetrare, didici Calculum immittendo intra Aquam noſtram colore rubro imbutam. 21°. Calculorum tunicas vel lamellas in principio totidem membranas fuiſſe, ut littera o o refert in Fig. 1. TAB. IV. & littera f f in Figura 14. ejusdem Tabulæ. Per membranam autem hîc intelligo pelliculam ſimilem illi, quæ in ſuperficie Lactis cocti formari ſolet. 22°. Optime facere eos, qui Calculoſis mederi cupiunt, ſi ab hiſce excretos Calculos, in Menſtruo aliquo ſimplici in totum paullatim diſſolutos, contemplentur; ſic Aqua noſtra paullatim magis magisque à diſſoluto Calculo tingitur, tandemque colore & conſiſtentiâ refert Urinam medicatam.

Negas Tu quidem *Vir Honorat.* Coroll. Tuo 1. Pag. 47. Aquam Medicamento lithontriptico deſtitutam, intus ſumptam, non tantum non diſſol-

ſolvere poſſe Calculum, ſed eandem urinam potius reddere incruſtantem. Licet autem & gravitas Sententiæ Tuæ, & argumentorum Tuorum vis plurimum apud me valeat, non poſſum tamen, quin à ſententia Tua aliquatenus abſcedam. Aqua Tua adhibita fontana in diſſolutione bullulas aereas plures excitavit, quod noſtra nunquam facit, quare jam in hoc operandi modo inſignis occurrit diverſitas; Ex quâ diverſi admodum effectus ſequi poſſunt intra corpus. Quare ſtatui ejus rei gratiâ Experimentum inſtituere. Petito meo Graviſſimi Noſocomii noſtri DD. *Præfecti* conceſſêre, ut ex Orphanotrophio noſtro Puer 14. annorum in idem Noſocomium reciperetur, atque Aquæ noſtræ innocuæ Curæ ſubmitteretur. Laborabat is jam ab aliquot annis ſtranguriâ inſigni, quæ ſæpius eum de die atque nocte per integram horam affligebat, antequam urinam paucâ ſimul copiâ evacuaret. Urinam ſimul excernebat aqueam excolorem, liquamen candidum ad fundum demittentem. Habitûs erat Corporis gracilis & aliquantum in Cachexiam vergentis. Incepit uſum hujus Aquæ Die 12. *Febr.* 1742. ſequentem in modum, manè in diluculo ſumebat aliquot cyathos Aquæ noſtræ cum pauxillo Lactis calefacti, antè Prandium cyathum alium tepidum aſſumebat, idem faciebat ante Cœnam, cæterum de Die alium potum non admittebat niſi hujus Aquæ. Die 23. *Martii* jam Urina magis craſſa atque lacteſcens reddebatur, absque omni ſtranguriâ & dolore, majorique quam unquam intra hos duos ultimos annos copiâ, aderantque manifeſta ſigna in fundo arenularum, ma-

teriâ elaſticâ involutarum. Die 3. *Martii* majori ſeſe copiâ oſtenderunt dicta ramenta, coloris ſubnigricantis. Inquirens in naturam hujus coloris inſoliti, inveni eum uſum fuiſſe Aquâ noſtrâ in novo Doliolo ligneo quercino advectâ, quæ ex eodem colorem primo ſubrubicundum, dein in nigricantem converſum contraxerat; quare, ut adhuc certior de hâc re eſſem, immiſi Calculum candidum in ejusdem Aquæ aliquot uncias, quo facto, ipſa ramenta & materia elaſtica nigricantis quoque erant coloris, manifeſto indicio, colorem iſtum nigrum Tincturæ, ex ligno ab Aqua noſtra extractæ, adſcribendum eſſe, ipſamque Aquam noſtram non incruſtantem, ſed diſſolventem qualitatem in ipſâ veſicâ retinere. Ob dolores frequentes & omnia alia ſigna manifeſta Calculi in Orphanotrophio a perito quodam Lithotomo ſectioni jam ſubjiciendus erat, aſſerente ſeſe ope Catheteris Calculum ſentire, ſed præſentes Viri Experientiſſimi Excell. *D D. Zwingerus* noſter, Med. Pract. Prof. una cum Genero ſuo Domino D. *Buxtorffio*, Chirurgoque alio noſtro, Viri in arte experientiſſimi Calculum ope Catheteris nullum deprehendere potuerunt. Poſtquam vero curam Aquæ noſtræ ingreſſus eſſet, ita ejulatibus ſuis obſtitit Puer, ut denuo Catheterem ipſi applicandi locus nobis haud concederetur. In hujus rei fidem patere, ut aliquot Medicorum, qui eum huc uſque viſitarunt judicia apponam.

Epiſtola Experientiſſimi Viri *Friderici Zwingeri*, Viri non minus Patris Fratrisque, ſummorum in arte

arte noſtra Virorum, quam propriis ſuis Meritis apud nos æſtumatiſſimi ad Autorem.

Excellentiſſimo Domino Profeſſori STÆHELINO
S. D. P.
FRID. ZUINGERUS.

Die 7ma *Martii* Pueri calculoſi, in Noſocomio Aquâ Tuâ lithontripticâ utentis, urinam juſſu Tuo mihi transmiſſam Libr. 1. circiter, ablatâ prius parte dimidiâ ſuperiori clarâ, moderato calori tradidi; poſtquam ſenſim ac ſenſim aqueæ partes ac fluidæ avolaverunt, tandem in fundo Vitri remanens apparuit ſubſtantia ſubflava, craſſa, tenax, quantitate ſatis notabilis; cum hâc quidem, Ruri aliquamdiu commoratus, & nunc aliis quoque negotiis diſtractus, alia nulla per tempus inſtituere licuit Experimenta: nullus interim dubito, quin hæc Subſtantia, & ante exhalationem Urinæ in ſedimento conſpecta ramenta ex flavo-fuſca teſtari poſſint, ceu ſigna ac notæ evidentes, de ſaburrâ calculoſâ uſu fontis recenter a Te V. E. detecti, ſolutâ ac expulſâ. Laborem Tuum hâc in re, ut & in aliis multis nunquam ſatis laudandum, avidus expecto. Vale V. E. &, ut hactenus, ita porro me amare haud dedigneris.

Clariſſimi Viri *J. Buxtorfii*, Medicinæ Doctoris apud nos Experientiſſimi judicium de Urinâ ejusdem Pueri transmiſſâ.

Urinæ circiter unciæ octo à Puero excretæ, qui Aquam lithontripticam per aliquot ferè menſes aſſumſerat, matracio exceptæ, colorem naturali

paulo pallidiorem habebant, in inferiori parte matracii copioſiſſimi mucoſi flocci volitabant.

Poſito matracio ſuper furnum, & in leni calore tam diu relicto, donec humiditas exhalaverat omnis, apparuerunt in lateribus vitri, quouſque Urina pertigerat, penicilli ex ramentis ſalinis capillaribus formati, quales in Aqua ſoluti ſales poſt evaporationem exhibere ſolent.

In fundo vitri ſedimentum conſpicuum erat ex fuſco-flaveſcens lutoſum, unctuoſum, ramentis ſalinis in omnem ſenſum exporrectis plenum, ad marginem autem hujus ſedimenti erat materia terrea, albicans, minus craſſa.

Sedimentum a vitro abraſum ponderabat dimidiam drachmam.

d. 27. Martii 1742.

Epiſtola Viri Clariſſimi atque Nobiliſſimi D. D. *J. Henr. Reſpingeri*, M. D. Noſocomii noſtri hoc tempore Medici.

Petis VIR EXPER. ut Te certiorem reddere velim de iis, quæ partim ipſe obſervaverim ab inceptâ Curâ Pueri calculoſi, Tuo rogatu & laudabili Publico inſerviendi ardore, ante aliquot circiter Menſes in Noſodochium noſtrum benigne excepti, partim quæ ex ipſa relatione Ægri didicerim; ſæpius Ægrotos Xenodochii viſitando, anſam nactus ſum diligentius effectus Aquæ Tuæ medicatæ in Puero dicto, haud ſine inſigni admiratione & voluptate animi, obſervandi; Noſti VIR EXPER. Puerum ab initio conqueſtum fuiſſe de inſigni

inſigni ſtranguriâ atque dyſuriâ, ita ut ſingulis noctibus ultra duodecies, ob ſtimulos frequentes ad urinam eliminandam, è lecto ſurgere coactus fuerit, ſubſequente vero ſingulis vicibus pauciſſimâ ſaltem Lotii quantitate, haud ſine dolore. Urina tunc temporis erat cruda, ſubaquea, pallida, Sedimentum ſæpe deponens mucoſum. A Scabie (quâ in Noſodochium exceptus infeſtabatur) liberatus, Curæ Tuæ fuit traditus, & præmiſſo Alvum laxante, D. 12. *Febr.* Aquam Tuam medicatam bonis avibus ſingulis manè ad aliquot Cyathos cum tertiâ parte Lactis calefacti bibere cepit, reliquum per Diem Potûs ordinarii loco adhibuit, hauriendo ſic ſingulis Diebus ultra Menſuram ejus dimidiam. Primis Diebus ex ejus uſu alvum expertus fuit laxam, ſine ullis tamen torminibus vel aliis moleſtiis; Appetitus adauctus fuit; Somnus tranquillus haud interruptus, niſi quoties ad Lotium reddendum ſtimularetur. Poſtquam per aliquot Septimanas in Curâ atque Diætâ abs Te præſcriptâ perrexiſſet, inſigne jam levamen percipere cepit, nocte haud tam frequens ad Matulam erat ſtimulus, Urina liberius & largius prodibat, horum ſymptomatum vehementia paulatim imminuebatur, ita ut heſternâ Die candidè atque ſincerè mihi teſtatus ſit Tuus Æger, ſeſe bis vel ter ſaltem ſurgendi per Noctem neceſſitate premi, Urinam largiter excerni, ita ut intra 24. horas duo intra urinaria eâdem repleat; Quod jam attinet ad ipſam Urinam, eadem toto Curæ tempore notabile depoſuit Sedimentum mucoſum, floccoſum, imo aliquoties ipſi filamenta quædam ramentoſa ſatis longa innatare obſervavi; ante aliquot

Dies (intermiſſo per duos tresve Dies Aquæ medicatæ, ob Fontis Tui effoſionem turbulentam redditæ, potû) Sedimentum erat terreum, candicans, grave; an quod hæc Subſtantia minus diſſoluta, non tam intimè ac prius Urinæ commixta, craſſior & gravior in Oculos jam incurrerit? Tibi, lynceis magis Oculis inſtructo, dijudicandum relinquo. Quicquid cauſæ ſubſit, poſtquam ejusdem Aquæ Tuæ medicatæ Potum iterum inchoaſſet, Urina Sedimentum ut antea demittit; cui aliquoties oleaginoſa ſubſtantia ſubalbicans inſtar Membranæ ſupernatabat, Color ejus, ut mihi videtur, jam magis intenſus, ſubflavus, ac ante ingreſſam Curam; cæterum optime ſe habet iſte Puer. Et hæc ſunt quæ mihi obſervare contigerunt, atque tibi petenti perſcribere lubens volui. Numen ſummum benedicat porro Tuis pro utilitate publicâ Laboribus, ut porro Benevolentiâ atque Favore Tuo amplecti atque fovêre velis VIR EXPER. rogat

d. 26. Martii 1742. Tibi addictiſſimus

J. HENRICUS RESPINGER.

Non obſtantibus tamen hiſce omnibus nolim putes, me exiſtimare Calculum quemvis ſolâ noſtrâ Aquâ, ſine debito adminiculo aliorum coadjuvantium congruorum diſſolvi poſſe, ut ex præcedentibus jam patet: ſed eam ad minimum eſſe vehiculum omnium maximè idoneum ad appoſita Medicamenta adverſus Calculum ferenda, hæcque ſimul adjuvanda.

Si

Si hæc Tibi, *Vir. Honorat.* neque Sociis Tuis Illuſtribus, ingrata fuiſſe intellexero, in poſterum edam plura alia Experimenta cum Calculis, quotquot adipiſci potero, ex diverſis hominibus, iisque qui in variis hominis partibus naſcuntur, cum diverſis Menſtruis facienda, ſucceſſusque in variis ægrotantibus diverſos poſt talium applicationem enarrabo, nihilque a Tentaminibus meis lætius accidere poterit, quam ſi Te, de grato obſtrictoque erga Te animo meo, potero facere quam certiſſimum. DEUS interim feliciſſimis ſucceſſibus ſemper coronet generoſos labores Veſtros ad bonum publicum ſemper directos. VALE. Dab. Baſileæ D. 28. Martii 1742.

Corrigenda quædam in Tract. *D. Lobb.*

Pag. 1. lin. 13. *lege* habente.
6. §. 18. l. 4. --- ſpatio
33. §. 124. - - - - §. 123.
34. 125. - - - - 124.
ibid. 126. - - - - 125.
35. lin. 2. *in fine adde* ?
41. lin. 15. *lege* §. 159.
56. Nota (*a*) *lege* fortioris.
86. §. 436. *poſt* Potatoes *adde* (*a*)
ibid. *in fine Paginæ adde* (*a*) Corona Solis flore minore Africana, radice tuberoſâ.
89. §. 453. *poſt* Febr. *adde* 9.
ibid. *adde* §. 455. Febr. 20. calide digeſtus 12. horis.
ibid. §. 455. *lege* 556.
121. §. 699. *poſt* Pomacei *adde* Southamenſis.

Editor ad Ben. Lectorem.

SEquentes Libri ab eodem Autore Clariſſimo *D. Lobb* editi ſunt; qui ſtatim poſt hujus Tractatûs editionem, ſinguli in Latinum verſos ſucceſſive in Publicum emittentur.

1.) Tractatus de Variolis. Duobus Partibus. In Parte I. continetur deſcriptio *Variolarum Diſtinctarum* & *Confluentium*, variorum Symptomatum, & Indicationum Curativarum earundem; Methodus tractandi ægrotos, quoad *Diætam* & *Medicamenta* &c. Quibus adduntur Reſponſiones ad Argumenta pro Venæſectione in hoc Morbo allata; ac argumenta adſtruentia *Probabilitatem* curandi hunc Morbum in ſtatu *febrili*, præcavendo illarum eruptionem &c.

Pars II. Continet *quinquaginta* Historias, in quibus hic *Morbus*, ipſiusque varia Symptomata Exemplis illuſtrantur; una cum Dissertatione de Methodo tractandi *Infantes varioloſos*: curandique remediis externis eos, qui Medicamenta interna detrectant. Impreſſum Angl. Lond. 1731.

Celeb. Boerhavius ſequentibus verbis judicium ſuum de hoc *Libro* adjecit, quod ipſius venia præfixum eſt Exemplaribus typis editis.

Librum de Variolis *Anglicè conſcriptum a Domino* Theophilo Lobb, M. D. & R. S. S. *perlegi, probavique; nam plenum vidi veræ Scientiæ Medicæ, promittentemque Genti humanæ* Bona plurima.

Leydæ 1733.

Hermannus Boerhave.

2.) Me-

2.) METHODI RATIONALES curandi FEBRES &c. una cum recenſione EFFECTUUM EVACUATIONUM Artificialium, *Venæſectionis*, *Vomitus*, *Purgationis*, *Sudorum*, *Veſicatoriorum* &c. cum REGULIS practicis exinde deducendis, demonſtrantibus, quibus in Caſibus conveniant, in quibus vero non. Impr. Angl. Lond. 1734.

3.) PRAXIS Curationis FEBRIUM MEDICA, congruens cum Methodis rationalibus &c. Exemplis plurimorum CASUUM FEBRIUM magis obviarum illuſtrata, una cum remediis, quibus ſanatæ fuerunt. Impr. Angl. Lond. 1735.

4.) *Tractatus Practicus* de MORBIS DOLORIFICIS, una cum efficaci Methodo eosdem curandi, magna varietate hiſtoriarum convenientium Exemplis illuſtrata. Lond. impr. Angl. 1739.

NB. In hoc Tractatu *Dolores Capitis*, *Dentium*, *Oculorum*, *Cordis*, *Pectoris*, *Laterum*, *Dorſi*, *Stomachi* ac *Inteſtinorum*; ut & *Calculi*, *Stranguriæ*, *Poſtpartum*, *Hæmorrhoidum*, *Spaſmorum*, *Rheumatiſmi* & *Podagræ* &c. in ſpecie conſiderantur & Exemplis illuſtrantur.

CATA-

CATALOGUE
des Livres
Qui ſe trouvent chez
Jean Chriſt, Imprimeur & Marchand Libraire à Baſle.

De ſon Impreſſion.

Livres François.

SUpplément au Dictionnaire Hiſtorique & Géographique de Louis Moréri, de l'Edition de Baſle, en II. Tomes in fol. ſous preſſe, par Souſcription.

Traité des Tribunaux de Judicature, où l'on examine ce que la Religion exige des Juges, des Plaideurs, des Avocats & des Témoins. Avec une Préface, où l'on prouve, que la Juſtice eſt la ſource de la tranquillité, de la gloire, & du bonheur des Etats Civils. Par *Pierre Roques*, 1740. 4.

Diſſertation hiſtorique ſur les Duëls & les Ordres de Chevalerie, par Mr. Baſnage. Nouvelle Edition. Avec un Diſcours Préliminaire, où l'on entreprend de prouver, que le Duël fondé ſur les maximes du point d'honneur, eſt une vengeance barbare, injuſte & flétriſſante. Par *Pierre Roques*. 1740. 8.

Diſſertation ſur les Eaux & le Sel de Sédlitz en Bohème, traduite du Latin de Mr. Fréd. Hoffmann, Médecin de Sa Majeſté le Roi de Pruſſe, Profeſſeur dans l'Univerſité de Halle, & membre de la Société Roïale des Sciences de Londres; avec quelques Additions tirées d'une traduction Allemande, & approuvées par l'Auteur. 8

Lettres Françoiſes & Germaniques, ou Reflexions Militaires, Litteraires & Critiques ſur les François & les Allemans. 8.

Eſſai ſur le Siècle de Loüis XIV. par Mr. de Voltaire. 8.

Hiſtoire de Loüis XIV. par Mr. de la Hode enrichie de Médailles, 6. Vol. in 4°. par Souſcription.

Hſtoi-

Hiſtoire de Frédéric-Guillaume I. Roi de Pruſſe & Electeur de Brandebourg. 1741. II. Vol. 8.

De Crouſaz de l'Eſprit Humain, Subſtance différente du Corps, Active, Libre, Immortelle. Vérités que la Raiſon démontre, & que la Révélation met au-deſſus de tout doute. 1741. 4.

Le but que l'Auteur ſe propoſe, eſt d'examiner à fonds la Philoſophie Métaphiſique du célèbre Mr. Leibnitz, & de ceux qu'on nomme aujourd'hui Wolfiens. Il prétend faire toucher au doigt, qu'elle renferme un pur Fataliſme, & que par là elle peut porter, contre les intentions des Philoſophes qui l'ont produite & la ſoûtiennent, un très grand préjudice à la Religion en genéral. On trouvera dans cet Ouvrage un grand nombre de Diſcuſſions, ſur des articles très importans, qui ne ſe reſſentent pas de l'âge avancé de l'Eſprit ſupérieur qui les publie. Au reſte ce livre contient 3. alphabets & 10. feuilles in grand 4to, imprimé ſur du très beau papier blanc & colé, avec un très beau caractère & exécuté très proprement & très correctement.

Livres Latins.

Aug. Guil. Busbequii Opera omnia quæ extant:

I. Legationis Turcicæ Epiſtolæ IV.

II. Exclamatio ſ. de Re militari contra Turcas inſtituenda conſilium.

III. Solimanni, Turcarum Imperatoris, Legatio ad Ferdinandum Rom. Cæſ.

IV. Busbequii Lègat. Gallicæ ad Rudolphum II. Imperatorem Epiſt. LIII. Præmiſſa eſt vita Auctoris; ſumma cum fide ac diligentia denuo recognita, & aucta locupletiſſimo indice; 1740. 8. Editio ſplendida.

Georgii Bulli Harmonia Apoſtolica, ſeu binæ diſſertationes, quarum in priore doctrina D. Jacobi de Juſtificatione ex operibus explanatur ac defenditur: In poſteriore, conſenſus D. Pauli cum Jacobo liquido demonſtratur. 1740. 8.

M. Manilii Aſtronomicon. Ex recenſione Richardi Bentleii. Adjecta eſt in calce cujusque paginæ Lectio Vulgata. 1740. 8.

Jo. Chriſt. Wolfii Curæ Philologicæ & Criticæ in omnes Libros N. T. V. Tom. in 4. 1741.

Petri de Vineis, Judicis Aulici & Cancellarii Friderici II. Imperatoris, Epiſtolarum, quibus res geſtæ ejusdem Imperato-

peratoris, aliaque multa ad Hiſtoriam ac Jurisprudentiam ſpectantia continentur, Libri Sex. Novam hanc Editionem adjectis variis lectionibus curavit Jo. Rudolph. Iſelius JC, Accedit Simonis Schardii Hypomnema de fide, amicitia & obſervantia Pontificum Rom. erga Imperatores Germ. 2. Vol. 8. 1740.

D. Friderici Hoffmanni, Tractatus de Morbis Infantum præcipuis, cui accedit vita Auctoris. 8.

Jo. Gottl. Heineccii JCtl Antiquitatum Romanarum Jurisprudentiam illuſtrantium Syntagma, ſecundum ordinem Inſtitutionum Juſtiniani digeſtum- in quo multa Juris Romani atque Auctorum veterum loca explicantur atque illuſtrantur. Editio nova, ab Auctore ipſo paulo ante Obitum reviſa, emendata, multisque locis locupletata. II. Vol. 8. 1742.

I. Tractatus de diſſolventibus Calculos ac curatione Calculi & Podagræ ope Alimentorum. Demonſtrans ratione, experimentis & exemplis ſuffultâ, Probabilitatem diſſolvendi Calculos tam Renum quam Veſicæ; ac præſervandi Recidivas Podagricas per idonea Alimenta; cum Regulis Diætæ convenientibus. Quibus interſperſæ ſunt Notæ & Obſervationes, docentes quomodo homines diverſæ Conſtitutionis & Habitus Corporis, ſive nimium gracilis, ſive nimium obeſi, Diætam inſtituere atque dirigere debeant, ut Sanitatem ſartam tectam conſervare queant. Quibus tandem porro adduntur Directiones Diætæ convenientes iis, qui affliguntur Catarrhis, Febribus, Angina, Tuſſi, Aſthmate, Colica, Doloribus Stomachi, Adſtrictione Alvi, Morbis Nervorum, Cachexia, Hydrope, Tumoribus & Scorbuto. Opus ſcriptum ad uſus domeſticos Familiarum. Authore Theophilo Lobb, M. D. Regiæ Societatis Londin. Socio. Ex Anglico in Latinum verſum A. L. Q. M. C.

II. Davidis Hartley Diſſertatio Epiſtolaris ad Medicos exteros de Medicamento Lithontriptico Johannæ Stephens.

III. Benedicti Stæhelini Reſponſio ad eum gratiarum actoria una cum Obſervationibus quibusdam circa Diſſolutionem Lapidum Foſſilium & Calculorum. 8. 1742.

Teutſche Bücher.

Neuvermehrtes Hiſtoriſch- und Geographiſches Allgemeines Lexicon, Neue Edition, in 6. Theilen in fol. worinnen die Artickel des Supplements an ihren gehörigen Orten eingerücket werden. Der erſte Theil davon iſt fertig, der 2te

und

und 3te wird zu Michaelis dieſes 1742. Jahrs, der 4te und 5te bis Oſtern 1743. und der 6te auf Michaelis 1743. G. G. durch Subſcription ausgeliefert werden.

Supplement zu der alten Edition des Lexicons in 4. theilen in fol. beſtehende in 2. theilen, davon der erſte dato ausgetheilet wird; der 2te theil aber auf Joh. Bapt. 1743. nachfolgen ſoll. durch Subſcription.

Chriſtliche Danck-Predigt auf das durch GOttes Gnad erſchienene dritte Jubel-Jahr der A. 1440. vermittelſt Göttl. Beyſtandes erfundenen höchſt-ſchätzbarſten Buchdrucker-Kunſt, gehalten zu Baſel in der Kirche bey St. Eliſabethen, von Herrn Auguſt Johann Buxtorff, Pfarrern daſelbſt; ſamt dem Carmine, welches die dieſer Edlen Kunſt Geſliſſene dem gantzen Hochweiſen Magiſtrat danckbarlich abgeſtattet. Auf extra ſchön groß und weiſſem Schreib-Papier in 4.

Vernunftige und gründliche Abhandlung von den fürnehmſten Kinder-Kranckheiten; ausgefertiget von D. Friedrich Hoffmann, Kayſerl. Pfaltzgrafen, Königl. Preuß. Geheimden Rath und Leibartzt, der Natur-Lehre und Artzney-Kunſt auf der hohen Schule zu Halle erſten, vornehmſten und älteſten Lehrer, wie auch der Kayſerl. Akademie der natürl. Seltenheiten, und der gelehrten Geſellſchafften zu Petersburg, in Engelland und Preuſſen Mitglied; nunmehro mit deſſen Lebenslauf verſehen von D. Joh. Henr. Schultze, der Artzneykunſt und Beredtſamkeit öffentl. Lehrer zu Halle. 1741. 8.

❊ ❊ ❊

Dictionnaire Univerſel de Commerce par *Savary*, nouvelle Edition conſidérablement augmentée, 3. Vol. fol 1742.

—— —— Oeconomique par *Chaumel*, nouvelle Edition avec le Supplement 4. Vol. fol. 1742.

—— —— de Trevoux, nouvelle Edition conſidérablement augmentée. 6. Vol. fol. 1742.

1742.

Tab. I.

E. Büchel del. Weis Argent. ſc.

Tab. II.

Büchel del.

weis sc.

Tab. III.

Büchel del.

Weis sc.

Tab. IV.

E. Büchel del.

Weis Argent. sc.